

Puna kuća stvari

Birin, Helena

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:445164>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-03**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti

Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnički odsjek

Helena Birin

ZAVRŠNI RAD

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

Zagreb, 2022./2023.

Kolegij: Grafika, Kiparstvo, Slikanje

Mentori/profesori iz glavnih umjetničkih predmeta:

izv. prof. dr. art. Igor Čabraja

prof. art. Vlasta Žanić

izv. prof. art. Vojin Hraste

izv. prof. dr. art. Snježana Ban

PUNA KUĆA STVARI

SAŽETAK

Kada se, veoma polako, počinju otvarati nova i nepoznata vrata, čovjek znatizjeljno zaviruje; osluškuje glasove, stišće oči u tami, pokušava razaznati oblike i namirisati sljedeći pokret. Željan promjena, on napušta svoj dosadašnji habitus i korača u nepoznato. Pri tome, gotovo uvijek, on ipak zastajkuje, nesiguran, usporava korak. Ako je jednom nogom već u sljedećoj prostoriji, onda će onu drugu, ipak, još malo zadržati u predvorju.

Koračajući novim i nepoznatim razdobljem osobnog likovnog izražavanja, pokušavala sam pronaći meni nepoznat dio sebe, vidjeti što još *tu* ima. Postupak pri kojem sam, isprva u potpunosti nesvjesno, počela posezati za prošlim vremenom. Djetinjstvo, obiteljska kuća, rodni grad i sjećanja koja su ostala – za mene postaju bunar neiscrpnne količine sadržaja. Izrazita potreba za interpretacijom davno proživljenih događaja gotovo je neizbježno dovela do prisutnijeg uočavanja *gdje* sam došla, *što* radim, *tko* sam postala i *kakva* me to sredina zaista okružuje. *Kamo* idem i *gdje* sam sve bila – što bi o *sadašnjoj ja* mislila *tadašnja ja*?

Ciklus grafičkih radova "Duhovi" bavi se kratkim trenutcima života kakav je nekada bio, život koji se čini dalji nego ikad i koji možda uopće nije bio moj. Radovi međusobno suprotstavljaju prizore koji reprezentiraju osobu kao tjelesni koncept s prizorima koji reprezentiraju osobu kroz njeno viđenje realnosti. Motivi i likovi stoje zasebno, ali se i međusobno nadopunjuju bez prethodnog dogovora.

Slikarski koncept "Odredište" suočava se sa strahovima koji prate pojedinca koji sa svijetom oko sebe želi komunicirati prvenstveno preko slika te se temelji na osobnom svjedočenju stvarnosti koja teče kroz vrijeme, nedefinirana granicama istine, očišćena od nečije tuđe subjektivnosti. Putem brojnih kompromisa, gradi se odnos između bića i boje. Misao prelazi na platno – dio ostaje, a dio se *gubi*.

'Žuti medo' kiparski je koncept koji se temelji na partnerskom odnosu između djeteta i objekta. *Medo*, nekadašnji privatni sistem podrške, ostaje prisutan kao stara *majka iz sjećanja*, netko tko razumije. Rad nastaje kroz intiman postupak uzastopnog pokušavanja evociranja u sjećanje davno izgubljenog vremena ranog djetinjstva.

Ključne riječi: trenutci, djetinjstvo, vrijeme, suočavanje

DUHOVI

Zvala me mama jedan dan. Zvala da mi kaže kako me dugo nije bilo kod kuće i kad mislim doći. I što ću, spakirala sam ruksak, sjela na bus i došla doma; čekala me hrana na stolu. Sljedeći dan sjedila sam na kauču. Mirno, odmarala se, nisam nikome smetala, gledala sam TV. Tada mi je golema *knjižurina* pala na glavu. Ustala sam se u šoku i zapela za neku nikada viđenu kutiju na podu koja se, izgleda, stvorila niotkuda.

Knjižurina je zapravo bila album naših starih obiteljskih fotografija. Kutija za cipele bila je puna mojih vrtićkih i osnovnoškolskih likovnih radova.

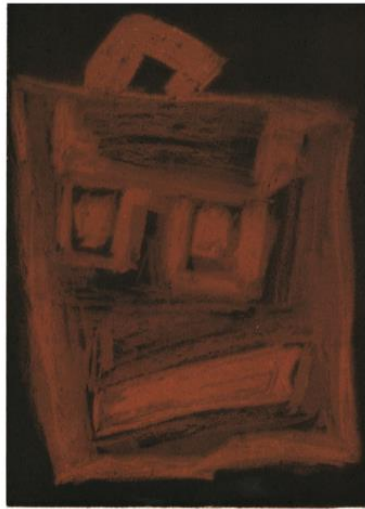
Ciklus grafičkih radova "Duhovi" bavi se kratkim trenutcima života kakav je bio nekada, kada je sve bilo narančasto, zeleno i plavo. Život koji se čini dalje nego ikad, koji možda uopće nije bio moj. Možda je bio tuđi, neke druge osobe. Iako vizualno prepoznajem svaku osobu, emocionalno ih doživljavam kao *gošća*, treće lice jednine. Kada bi te slike bila destinacija, rado bih kupila avionsku kartu.

Ako stare analogne fotografije dočaravaju kako sam se smijala i koliko sam malena bila, onda stari likovni radovi zasigurno prikazuju kako sam razmišljala i što sam osjećala – ideja koja i danas ostaje nedohvatljiva jer ipak nisam uspjela dešifrirati tadašnji tok misli. Iako me radovi zabavljaju, zapravo bih željela biti ta petogodišnja crtačica.

Ova serija radova suprotstavlja prizore koji utjelovljuju osobu kao tjelesni koncept s prizorima koji oslikavaju osobu kroz njeno viđenje realnosti. Motivi i likovi stavljeni su u međusobne interakcije i odnose, bez daljnjeg konteksta. Oni stoje zasebno, ali se i međusobno nadopunjuju se bez prethodnog dogovora. Zarobljeni su objektivno, putem nečijeg fotoaparata i nečijeg papira, u nekom davnom svijetu koji možda nikada nije ni postojao. Njihovo življenje (ne)realno je, jednako kao i moja sjećanja. Ova priča možda je priča o nekome drugome. Možda čak o tebi.

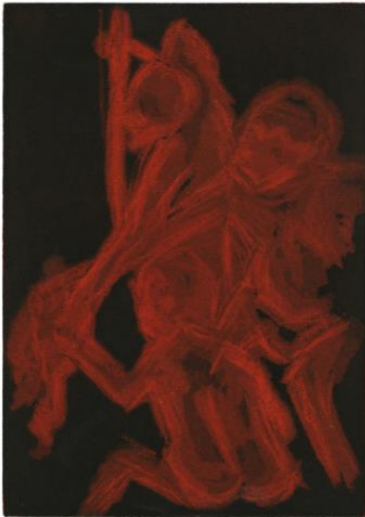
U skladu s knj. Helena Šimic, 2023.

U skladu s knj. Helena Šimic, 2023.

U skladu s knj. Helena Šimic, 2023.

U skladu s knj. Helena Šimic, 2023.

U skladu s knj. Helena Šimic, 2023.

U skladu s knj. Helena Šimic, 2023.

**Ciklus radova *Duhovi*, 2023.
Akvatinta u boji**

Ciklus radova *Duhovi*, 2023. Akvatinta u boji. Detalj.

ODREDIŠTE

"Ove godine bit će vam lakše"; "Ove godine bit ćete slobodni", govorili su stariji studenti. "Treća godina je najbolja, osim 'šeste', naravno." Veliko iskustvo progovara o proročanstvu treće godine prijediplomskog studija na Jabukovcu 10. Pronaći sebe i svoj izričaj: obećana zemlja.

Moj slikarski put ove godine bio je poprilično neodređen: bez karte, putokaza i kompasa. Ideš jer znaš da moraš; *odredište* je nepoznato.

Započela sam hrabro, s velikim formatima i sa svojim prvim platnom. Zbog nepostojećeg iskustva skidala sam i napinjala platno na ramu sveukupno šest puta, pri tome ga jednako toliko puta preparirajući. Ekspedicija u kojoj su sudjelovali valjda gotovo svi profesori slikarstva. No, to su tek tehnički izazovi s kojima se također susrećemo na trećoj godini. U samom radu eksperimentirala sam s raznim materijalima; akrilom, uljem, pastelama, ugljenom, tušem i vunicom; slikala na folijama i plastici. Naučila sam puno, najviše o sebi.

Svaki put kada bih prilazila štafelaju, nailazila bih na određenu dozu strahopoštovanja koje je raslo svakim novim korakom. Kao kakav oltar obožavanja, prinosila sam na njega skromne darove *želje* i *volje*. Željela sam se osloboditi i pomiriti s njim, pomiriti se sama sa sobom; pomiriti se s time što jesam – *samo ja*. Svemoćnu ideju ideje prizemljiti među smrtne umjetnike.

I postalo mi je udobno, postalo je to partnerstvo za život. Ono što je pri tome i dalje nedostajalo, kako sam barem ja razmišljala, bila je određena tema ili motiv, nešto za što bih se čvrsto uhvatila i cijedila ga kroz dugu seriju radova. Razmišljala sam dugo i teško, ali vrata se nisu otvarala. Umjesto toga, samo sam radila: svašta. Slikala sam odabrane trenutke, osjećaje, uspomene, događaje, putovanja tramvajem i putovanja brodom, izlaske, bivanja i promjene. Bio je to najiskreniji oblik mog izražavanja koji se temeljio na *spoznaji jednog čovjeka*. Bio je to motiv koji me nikada nije ostavljao na miru, odredište koje, kako sada vjerujem, ne mora nužno *uvijek* biti zadano.

Dobro da smo zajedno, 2023.
Akril i ulje na platnu; 166 x 130 cm

Naše vrijeme, temeljeno na stvarnom događaju, 2023.
Akril na foliji; 120 x 100 cm

Spavači, 2023.
Akril, pastela i ugljen na platnu; 170 x 130 cm

Utrka s vremenom / U Mastersu, 2023.
Akril, ulje i ugljen na platnu; 200 x 150cm

Dobro da smo zajedno, 2023. Akril i ulje na platnu; 166 x 130 cm. Detalj

ŽUTI MEDO

Bio je mršav, neishranjen i nije puno pričao. Osim nekolicine kuglica koje su mu ispunjavale tijelo, bio je tanak i prazan, gotovo jedva da je postojao. Prstima bi opipavala njegovo punjenje, zamišljala kojeg je materijala, koliko kuglica ima, vrtila ga i bacala tako da *šuška*. Kao da je pješčani sat, usmjeravala bi kuglice iz njegovih nogu u ruke, pa u trbuh; znala sam točno do koje su razine i na kojim mjestima one popunjavale mog žutog plišanog medvjedića. Na taj sam način provjeravala je li stvaran, nikad ne znaš.

Žuti medvjedić bio je moj tzv. prijelazni objekt, *majka iz sjećanja*. Glavni glumac u razdoblju kada dijete prelazi iz faze kada mu je potrebna konstantna majčina prisutnost u fazu kada će dijete biti u mogućnosti prihvatiti podršku i od drugih bliskih osoba. Medo je tako, bez pitanja, postao privatni sistem podrške, netko tko odobrava osamostaljivanje, netko tko te razumije. Preslikavajući vlastite osjećaje na njega, počela sam bolje upoznavati sebe i svijet koji me okruživao. Iako naša komunikacija nije bila od mnogo riječi, bila je jasna; od njega sam zapravo dobila *dozvolu za odrastanje*.

Kiparski rad "Žuti medo" predstavlja gotovo zaboravljeni motiv koji se kristalizira kao odgovor na postavljenu temu "odnos s prostorom". Unutarnji razgovor *mene sa samom sobom* doveo me do promišljanja o raznim mjestima kojima sam tekla odrastajući, koliko sam toga vidjela i što sam sve naučila. Tako je, veoma prirodno i organski, tema prostora za mene poprimila oblik vremena, i to onog prošlog.

Rad nastaje dozivanjem u sjećanje tog davno izgubljenog vremena. Propitkujem subjektivni osjećaj dodira, mirisa, težine i shvaćanja oblika trogodišnjeg djeteta – *sebe*. Intiman postupak uzastopnog pokušavanja evociranja zaboravljenih sjećanja tokom dužeg vremenskog razdoblja oživio je za mene brojne detalje tadašnje stvarnosti kojih se aktivno nisam sjećala. Tijekom oblikovanja skulptura, medvjedići u potpunosti okupiraju moj *radni* prostor, onaj mentalni. Postupno sam razabirala i otvarala nove mape sjećanja koje me usmjeravale bez poznatijeg narativa. Žuti medo ostao je sa mnom u mislima i ja od njega tražim dopuštenje da ga pretočim u fizičku sadašnjost.

Radim šest različitih skulptura medvjedića u glini; svaki različit, u drugačijem položaju mirovanja *plišanca*. Njegov oblik i veličina također su promjenjivi kao i vlastiti doživljaji

shvaćanja njegovog postojanja. Skulpture su potom lijevane u epoxy smoli koja je blago pigmentirana žutom bojom kako bi medvjedići poprimili određenu transparentnost i sjaj. Kao takvi mogu promatrača podsjećati na *Haribo gumene medvjediće* i time dodatno prizivati osjećaj davno prošlog djetinjstva. Veliki suvremeni umjetnik Jeff Koons, jedan je od najznačajnijih utjecaja u ovakvom načinu promišljanja o skulpturi. Njegovi radovi uvelike su inspirirani dječjim igračkama koje uzima kao motiv te ih potom *napuhuje* do golemih razmjera. Vjerujem da se ljudi tokom cijelog svog života, ma koliko *stari* ili *ljudi* bili, uvijek mogu, na jedan veoma poseban način, povezati s objektima koji ih imalo podsjećaju na vlastito maleno ja. To *mora biti* nekakva nit koja nas sve povezuje.

Žuti medo, 2023.
Ciklus od šest skulptura
epoxy smola

***Žuti medo*, 2023. Ciklus od šest skulptura. Epoxy smola. Detalj.**